

BASF

- **Waarom een manifestatie bij BASF?**

BASF produceert schadelijke chemicaliën (ftalaten). We vinden ze in toenemende mate terug in ons leefmilieu en in ons lichaam. De eigenschappen van deze stoffen maken ze in het bijzonder zorgwekkend voor de volksgezondheid.

Sinds 2003 heeft Greenpeace een reeks wetenschappelijke analyses laten uitvoeren. Deze hebben het bewijs geleverd van de veralgemeende besmetting van regenwater en van het interieur van onze woningen en kantoren door giftige chemische stoffen, waaronder meerdere ftalaten.

Van het regenwater werden 47 stalen verzameld afkomstig uit Nederland, België en Duitsland. De meerderheid bevatte potentieel schadelijke ftalaten zoals DEHP, DBP, DINP, DIBP en DEP¹. Het geanalyseerde huisstof van elk van de 69 Belgische woningen en kantoren² bevatte dezelfde ftalaten. Bijkomende studies hebben ons toegelaten om één van de bronnen van deze besmetting te identificeren: de consumptiegoederen die we dagelijks gebruiken. Dezelfde ftalaten werden effectief teruggevonden in producten zoals textiel, cosmetica, speelgoed, parfums of elektronische apparaten.

In 2004 heeft Greenpeace een serie bloedstalen laten analyseren van een honderdtal vrijwilligers uit de Benelux. De resultaten hebben aangetoond dat de meerderheid van de ftalaten die we terugvinden in huisstof, regenwater en consumptiegoederen zich ook in ons bloed bevinden. In de Belgische bloedstalen³ werden de ftalaten DEHP, DBP, DEP en DIBP gedetecteerd.

BASF is een van de producenten van deze ftalaten welke nog aangewend worden in een breed gamma van consumptiegoederen, ondanks het engagement van sommige bedrijven om ze helemaal niet meer te gebruiken. Zolang BASF doorgaat met de productie van ftalaten, zullen via consumptiegoederen deze schadelijke chemicaliën zich blijven verspreiden in onze leefomgeving. Zoals de analyses hebben aangetoond leidt dat tot een systematische besmetting van onze huizen en een opeenstapeling van deze potentieel schadelijke stoffen in ons bloed.

- **Ftalaten geproduceerd door BASF**

BASF produceert volgende ftalaten: di-(2-ethylhexyl) ftalaat (DEHP), di-n-butyl ftalaat (DBP), di-iso-butyl ftalaat (DIBP), di-iso-nonyl ftalaat (DINP), di-iso-decyl ftalaat (DIDP) en diethyl ftalaat (DEP)⁴. Op de site van Feluy kunnen de volgende ftalaten geproduceerd worden: **DEHP** en **DINP**. De jaarlijkse productiecapaciteit van ftalaten of afgeleide producten in Feluy bedraagt ongeveer 95.000 ton.⁵

- **De schadelijkheid van ftalaten**

Ftalaten zijn chemicaliën die bio-accumuleerbaar zijn (opeenstapeling in levende weefsels en in de voedselketen), niet of nauwelijks biologisch afbreekbaar (persistent) en potentieel giftig; het zijn dus **PBT's** (Persistente, Bio-accumuleerbare en Toxische chemicaliën). In het algemeen kunnen we ftalaten beschouwen als bijzonder zorgwekkende stoffen, wel wetende dat het soort giftigheid en het niveau ervan varieert al naargelang het precieze type ftalaat.

De door BASF geproduceerde ftalaten hebben de volgende schadelijke effecten: **toxisch voor de voortplanting** (aantasting van de seksuele differentiatie, van de ontwikkeling van het voortplantingssysteem in het algemeen en van de testikels in het bijzonder, potentiële verstoring van het sperma...), een schending van de ontwikkeling en het functioneren van de **lever** of de **nieren**, verstoring van het **normaal systeem** en het **immuunsysteem** evenals een verhoogd risico op astma en allergieën.

¹ <http://www.greenpeace.org/raw/content/belgium/nl/press/reports/onzichtbare-chemie-onderzoek.pdf>

² <http://www.greenpeace.org/raw/content/belgium/nl/press/reports/rapport-hazardous-chemicals-in.pdf>

³ <http://www.greenpeace.org/raw/content/belgium/nl/press/reports/onderzoek-aanwezigheid-chemisc.pdf>

⁴ http://www.basf.de/en/produkte/chemikalien/wm/sortiment/?id=V00-ABT-96gU-bsf*i3

⁵ <http://www.basf.de/en/produkte/chemikalien/wm/standorte/feluy.htm?id=V00-mxpC76gUIbsf28N>

- **Gebruik van ftalaten**

Ftalaten worden vooral gebruikt als weekmaker van plastics (vooral PVC). Zowat 90% van de productie van de drie belangrijkste ftalaten (DEHP, DINP en DIDP) is bestemd voor PVC-toepassingen: **speelgoed, tapijten**, interieur van wagens, **kabels, medische uitrusting...** Andere toepassingen vinden we in **inkten, zelfklevers, verf, parfums** of andere **cosmetica**.

De ftalaten die in Feluy geproduceerd kunnen worden, heeft Greenpeace teruggevonden in de volgende consumptiegoederen^{6 7}:

- voor **DEHP**: pyjama's, T-shirts, ondergoed, sweaters, cosmetica, parfum, producten voor lichaamsverzorging, geurverfrissers, speelgoed, gsm's, DVD-spelers, sportschoenen, matrassen en vinyl.
- voor **DINP**: pyjama's, T-shirts, regenkleedij, ondergoed, sweaters, speelgoed, verf, geurverfrissers en DVD-spelers.

- **Huidige reglementering**

Er worden grote hoeveelheden ftalaten geproduceerd en hun schadelijkheid is bewezen. Desondanks is de productie en het gebruik van ftalaten nog altijd niet gereguleerd, wat men toch zou verwachten. Speelgoed is de enige gebruikscategorie die momenteel aan een reglementering is onderworpen. De Europese Unie heeft meerdere opeenvolgende tijdelijke 'verboden' uitgevaardigd voor de zes ftalaten die we terugvinden in kinderspeelgoed. Een voorstel voor een permanent verbod wordt momenteel bediscussieerd in de schoot van de Europese instanties. Deze reglementering zou het gebruik verbieden van DEHP, DBP en BBP in elk type kinderspeelgoed evenals het gebruik van DINP, DIDP en DNOP in speelgoed voor kinderen jonger dan drie jaar.

Andere toepassingen van ftalaten zijn op geen enkele wijze gereguleerd. De chemische wetgeving *Reach*, momenteel in bespreking in het Europees Parlement en in de Europese Raad, biedt een unieke kans om het gebruik van ftalaten in zijn geheel te reguleren. En om de industrie te verplichten om geleidelijk over te schakelen op veiliger alternatieven.

- **Alternatieven?**

Verscheidene bedrijven hebben zich momenteel al geëngageerd om ftalaten te vervangen door veiliger alternatieven in hun producten. Sommige bedrijven, zoals bijvoorbeeld **Marks & Spencer** en **H&M** brengen nu al producten op de markt zonder ftalaten. Wat duidelijk aantoont dat er voor een hele reeks ftalaten wel degelijk alternatieven bestaan. Maar voor de rest is de precieze samenstelling van de meerderheid van de consumptiegoederen moeilijk te achterhalen, waardoor het onmogelijk is om op een globaal niveau preventieve actie te ondernemen. Alleen door hun productie stop te zetten, kunnen we de vervuiling indijken. Door de transparantie die ze met zich meebrengt, zal een efficiënte Reach-wetgeving ons toelaten om deze problemen op te lossen.

- **Wat Greenpeace vraagt van BASF**

Greenpeace vraagt BASF om op termijn de productie van ftalaten stop te zetten en om veiliger chemicaliën te ontwikkelen. Als BASF momenteel nog niet over dergelijke alternatieven zou beschikken, dan vraagt Greenpeace aan BASF een formeel engagement om deze veiliger alternatieven zo snel mogelijk te ontwikkelen. Deze vraag wordt ondersteund door heel wat bedrijven die deze chemicaliën afnemen.

In het debat over de Reach-wetgeving vraagt Greenpeace aan BASF om de invoering van het **vervangingsprincipe** te steunen, zijnde: de **systematische vervanging** van schadelijke chemicaliën door veiliger alternatieven, als die beschikbaar zijn. Als deze alternatieven niet beschikbaar zijn, dan kan er alleen een toelating van **bepaalde duur** verleend worden. Daarna wordt de toelating herbekeken. Alleen wanneer het op die manier wordt toegepast, zal het vervangingsprincipe goed werken. Dat wil zeggen: niet alleen een verminderde blootstelling aan schadelijke chemicaliën zoals ftalaten, maar ook het stimuleren van de innovatiecapaciteit van onze industrie door het ontwikkelen van alternatieven (door een beperkte toelating in de tijd).

⁶ <http://www.greenpeace.org/raw/content/belgium/nl/press/reports/hazardous-chemicals-in-consume-2.pdf>

⁷ <http://www.greenpeace.org/raw/content/belgium/nl/press/reports/the-determination-of-selected.pdf>